

„NAŠ NAJVIŠI CILJ JE OČUVANJE MIRA“

Govor Alije Izetbegovića na Generalnoj skupštini UN-a, New York, 24.10.1995. godine

„Gospodine Predsjedniče,
gospodine generalni sekretaru,
ekselencije,
cijenjeni delegati,

Organizacija UN-a, čiji jubilej danas obilježavamo, bila je stalni izvor naše nade, ali i stalni razlog naših razočarenja. Neki kažu da je ona u isto vrijeme najveći, ali, povremeno, i najneefikasniji organizam u ljudskoj historiji. Broj nerealiziranih rezolucija to potvrđuje. Takva kakva je, naša organizacija vjerovatno održava nesavršenstvo našeg svijeta. Ako stalno popravljavanje svijeta nije jalov posao, dalje usavršavanje UN-a je ne samo moguće, nego i potrebno.

Naš najviši cilj je očuvanje mira. UN su doprinijele sprečavanju globalnog, ali su se pokazale manje efikasne u zaustavljanju regionalnih sukoba. Međutim, zbir katastrofalnih posljedica u lokalnim ratovima od osnutka UN-a do danas dostiže tragične bilanse svjetskih ratova iz ovog vijeka.

UN su efikasno djelovale u zaustavljanju krize u Zaljevu. Nažalost, ta efikasnost nije se ponovila u slučaju agresije na moju zemlju. Cijena oklijevanja bila je enormna, zastrašujuća. Tu visoku cijenu platio je moj narod.

Želio bih da ponovim riječi ministra inozemnih poslova Gruzije, koji je sa ove govornice prije dva dana poručio da „mi moramo imati hrabrosti i volje da agresiju nazovemo agresijom, a genocid genocidom“.

Kao što znate, vrlo često je nedostajalo ili hrabrosti ili volje, a ponekad i jednog i drugog.

Kroz nekoliko dana počinju pregovori o miru u Bosni. Ovoj inicijativi, koju je dala Amerika i njen predsjednik, mi prilazimo u najboljoj vjeri i sa mnogo nade. Naš narod treba i želi mir. Mi nismo otpočeli rat, pa, iako pobjeđujemo, nismo sanjali da budemo pobjednici u ratu. Mi smo uvijek radili za mir i hoćemo da budemo pobjednici u miru.

Želimo da stvorimo društvo zasnovano na političkom i etničkom pluralizmu, poštivanju ljudskih prava i privatnom poduzetništvu. Pošto je na drugoj strani sve obrnuto, naše ideje, uvjereni smo, trijumfirat će u mirnoj utakmici u sljedećih 5 – 10 godina. Zahvaljujući izrazitoj nadmoćnosti našeg modela društva i države, mi ćemo, sa Božijom pomoći, pobijediti.

Bosanska vlada i vojska neće prihvatiti podjelu i dezintegraciju zemlje bez obzira na pakovanje u kojem bi ona bila servirana. Podjela Bosne vodila bi nastavku rata, odmah ili kasnije.

Istinski demokratski izbori u Bosni su velika – ako ne i jedina – realna šansa da se sa komandnih političkih i vojnih funkcija uklone zločinci i nacionalistički fanatici koji su izazvali rat i koji će nastaviti da truju odnose među ljudima i nacijama. Da ova posljedna šansa za demokraciju na Balkanu ne bi bila izgubljena, moraju se osigurati uvjeti. Ti uvjeti su sloboda i efikasan međunarodni nadzor izbora.

Ako se mirovni pregovori završe uspješno, slijedi obnova ratom zahvaćenog područja, posebno Bosne. Međunarodna zajednica obećava značajnu podršku planu obnove. S tim u vezi, učinio bih jedan, možda neočekivan prijedlog: uvjetujte tu pomoć! Pošaljite jasnu poruku da strana koja neće poštovati slobode i ljudska prava, neće dobiti pomoć. I odlučite da se ti uvjeti striktno poštuju. Ne činite ponovo greške u nadi da možete kupiti ili popraviti zločince i tirane novim koncesijama. Idite i korak dalje. Izolirajte zločince i tirane. To je jedini put.

Ljudi koji su povelili narode na put zločina moraju biti uklonjeni. Bez toga nema mira i sigurnosti ni u Bosni, ni u regionu.

Mi želimo i imamo pravo da integriramo Bosnu, koja je, ne voljom naroda, nego silom oružja, razbijena. Bošnjačko-hrvatska federacija je važan korak u tom pravcu i svi prijatelji Bosne treba da podrže i pomognu ovaj projekt.

Da bi se postigao mir – i još više – da bi se on održao, mora se uspostaviti balans u naoružanju. Taj balans se može uspostaviti na višem ili na nižem nivou. Mi dajemo prednost ovom drugom i tražimo redukciju srpskog teškog naoružanja. Ako to Srbi ne prihvate, jedini izbor je naoružavanje bosanske armije, koja će, ojačana, postati faktor mira i stabilnosti u regionu.

Sada su gotovo svi naši gradovi na dometu srpske artiljerije. Ta artiljerija mora biti uklonjena ili uništena. Ne možemo, niti ćemo pristati da nastavimo život pod stalnom prijetnjom.

I na kraju: u protekla dva dana, u ovoj sali, održani su mnogi govori. Čule su se lijepe i uzvišene riječi o demokraciji i slobodi i sve što uz to ide. O slobodi i pravdi govorili su neki koji su pogazili i dalje gaze elementarna prava ljudi i naroda. Jedan stari sveti spis kaže: „Po djelima njihovim sudite im“. Stoga, slušajmo šta govore, ali pitajmo ih šta čine! Čim se vrate kući, nažalost, oni će nastaviti po svome. Naravno, ako im to dozvolimo.

Hvala vam.“